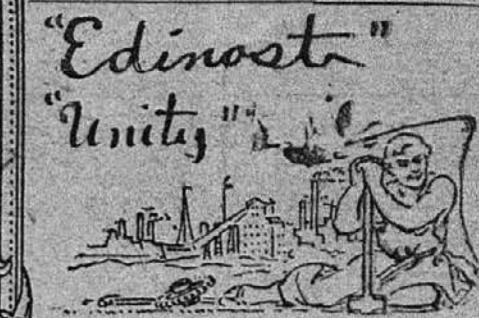

EDINOST

LIST ZA SLOVENSKINAROD.

ENTRY AS SECOND-CLASS MATTER APPLIED FOR AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

STEV. (NO.) 44.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on the file at the Post Office of Cleveland, O. — By the Order of the President, A. S. Burleson, Postmaster Gen.

VOLUME V. LETO.

ČETRTEK, OCT. 9th, 1919.

NOVO MINISTERSTVO V JUGOSLAVIJI.

Pariz, 7. okt. — Novo jugoslovansko ministerstvo je bilo sestavljeni v Belgradu. Trikovič je pred minister in Trumbič minister za zunanje zadeve.

Ministerske razmere so bile naročene v Jugoslaviji že dalj časa. Davidovičev ministerstvo, ki je sredi avgusta sledilo Protičevem ministerstvu izza decembra je imelo sitnosti že ob početku, 2. oktobra mi je že sledilo Protičev ministerstvo, kateri se je odtegnil istemu poslu samo mesec prej.

Jud D'Annunzio ne zapusti Reke.

Reka, (via Paris), 6. oktobra. — Predsednik Wilson igra vlog za Jugoslavijo. Misel, katero ... Wilson, da bise namreč Reka in ročila pred kontrolo lige narod je absolutno nemogoča in neizpeljiva. Mi nikakor ne bomo pripravili, da bi se Reka odredila od Italije, kateri pripada zdodovinsko, etnično in geografsko.

Ako tudi rimski government potrdi Amerikanske zahteve, se bo moja armada v Reki bojevala do zadnjega moža. Potrdili tudi nekome nobenega kompromisa. Ni smo izjavili, da smo anektili Reko in vlađa mora to potrditi.

Jaz imam samo eno zapoved za ljudstvo v Reki in to je, da se drži ljudstvo discipline in reda. In kar moram povedati pred celim svetom je to: Reka — mesto, železnicu in vse, je popolnoma priklopljeno Italiji.

Predsednika Wilson novejsi načrt je podel, ker hoče, da se Italia ponuja in odda ne samo Reke ampak tudi Istro. To pa pomeni komercialni razpad Trsta.

Z veliko žalostjo sem prebral govor, katerega je imel signor Tittoni, v katerem se je izrazil, da ako se Italia ne uda in na podlagi Wilsonovih načrtov ne poravnava jadranskega problema je bankrupcija Italije gotova.

Državniki v Rimu in v drugih glavnih mestih širom sveta, se bodo mogoče udali Wilsonovim načrtom. Ne tako jaz. Moj načrt je vstrejati.

Naša Italija je velika in strančno trpi, in tudi ne bo pustila, da bi si ne ugotovila njenih pravičnih zahtev. Mi, ljudstvo in armada v Reki smo prisegli, da je Reka potrebna in zato mora biti Italijanska. Dokler bom jaz živel, ne bo postave Slovanov, Angležev, Francuzov, Amerikanec v ligo narodov vladale v Reki.

Nikdar še nisem bil takoj vesel, kakor danes, ko sem izdal deklaracijo, in sem tudi pripravljen isto postaviti v akeijo, če bi bilo potreba.

Parlamentarske intrige in goljufije nas ne zadovoljijo.

Mi resuriramo kot del Italije. Kdorkoli hoče vzeti Italiji Reko, jaz mislim, kot gotovo stvar veselil — mora priti prvič tukaj in razročiti nas.

Mi smo storili svojo dolžnost, ko smo zavzeli Reko, in z governarjeve palate iztrgali vse zastave izvzemši našo Italijansko.

Naša dolžnost je razvidna zvesti jasno. Dokler ne uvidi Italijanska vlada potrebo priti sem, ter sprejeti iz naših rok tribarne zastavo, katero smo zopet krstili z našim upanjem in našo krvjo, in dokler ne pride ne poslje Italijanska vlada čet tukaj, da zavzamejo naša mesta toliko časa ne bodo zapustili Reke.

Danes je 25 dñij, odkar se je začela blokada Reke, pa smo se vsoeno na istem, kakor smo bili. Mi smo se že utrudili poslušanja zaveznikov v interesu kompromisa. Mi smo že sili tega, ker to trpi la Reka v nevarnosti pred napadom.

Naša akcija napram Reki je bila prva revolta, katera naj pokaze, da smo proti diktatorjem kateri goljujajo ljudstvo na podlagi Wilsonovih famoznih točk.

Tako se je izrazil napol — napisnik — vladar Reke, D'Annunzio.

Reka, 6. oktobra. — Dopisnik Chicago Daily News poroča, da je bil v Reki in da je videl, kako D'Annunzio izgublja zaupanje ljudstva.

Vse je samo prisiljeno. Predsednik italijanske demokratske stranke v Reki, pravi Italijan, je učel iz Reke in zbežal v Belgrad, kjer mu je srbska vlada posodila denar, da je mogel oditi v Pariz, kamor je dospel pred par dnevi.

Italija potrdila mirovne določbe s kraljevimi pismom.

Rim, 7. oktobra. — Kralj Viktor Emanuel je potrdil nemške in avstrijske pogodbe s svojim pisom.

Gioriale d'Italia pravi, da ima vsako pismo dve točki, prva daje pravico vladu, da izvrši pogodbo in potem obseg, druga pa, da se pismo parlamentu in spremeni v postavi.

Pismo daje moč izvršiti avstrijske in nemške pogodbe.

To potrdilo dovršuje vse, kar je potrebno, da so pogodbe med Nemčijo in alijanci, podpisane v Versailles, dne 28. junija, pravomocne, ker je bilo rečeno, da postanejo take, kakor hitro jih odobri, Francija pa bo storila isto v petek ali soboto.

Ali so Ameriške ladje odjarele.

Rim, 7. oktobra. — Ameriške vojne ladje, ki so bile v Splitu v Dalmaciji izza decembra, bo odvedel admiral Andrews na povelje iz Washingtona, kakor se govori v mestu. Drugi zopet govorijo, da bodo Amerikanec odtegnuli mestu svoja živila.

Washington zanika.

Washington, 7. oktobra. — Admiral Andrews, poveljnik ameriške mornarice v Jadranškem morju, ni dobil nikakega povelja, naj odjakra od dalmatinske obale, je reklo tajnik Daniels danes.

Kaj pa z Reko, vprašuje Anglia Italijo.

Pariz, 7. oktobra. — Anglia je poslala pismo v Rim, v katerem izraza svoje začudenje, kako da pripusti, da se to nadaljuje, kar se pripetilo v Reki.

To pomeni, da je italijansko resko vprašanje večje važnosti za Anglijo, kakor za Združene Države, ker so Združene Države preveč oddaljene, če bi se vojska znotraj. Pa tudi Francuzi so se izrazili, da se mora nekaj storiti, ker je D'Annunzio zavzel Reko.

Reka, 7. okt. — Ker Srbiya zanika, da bi se kaj pripravljalo na to, da bi Srbi napadli Reko ali da bi Srbi zbirala čete na meji, so je Italija z drugimi vladnimi organi napravila preiskavo v Jugoslaviji.

Pokazalo se je, da ni nič resnice na tem, kar je trdil D'Annunzio in kar so poročali v Trstu. Nekoč ni mislil napasti Reko in čete se tudi ne zbirajo ob mejah. Srbi hoče počakati, kako bo določila mirovna konferenca.

Dokazi so pokazali, da ni res, kar je trdil D'Annunzio, da je bila Reka v nevarnosti pred napadom.

Nekaj mora tičati za tem, da itajani vedno trdijo, da Srbiya zbirajo čete. Srbska vlada noče vojne. Dobro ve, kako hitro lahko pride do boja med obmejnimi četami.

Jugoslovanska vlada se je jasno izrazila, kakšno stališče zavzema napram Reki, dokler ni mirovna konferenca končana.

Anglija, Belgija in Francija pripravljajo dolgo listino.

Pariz, 7. oktobra. — Anglija, Belgija in Francija pripravljajo dolgo listino, ki bo obsegala naštine, imen armadnikov in pomorskih častnikov, kateri mora Nemčija izročiti, ker so krivi hudoletve zoper vsa vojna pravila.

Francozi bodo zahtevali tudi, da jim Nemčija izroči vse one, ki so odgovorni za to, da je "Velika Berta" bombardoval Pariz.

Balgija hoče vse one častnike, ki so igrali vlogo župana v zasedenem belgijskem ozemlju, ki so odgovorni za krvolčnosti in odpeljavo ljudstva.

Vsi bodo zahtevali pravico za vse one nemške zdravnike, ki so pustili umireti brez pomoci in za vse one nemške stražnike, ki so surovо ravnali z vojnimi vjetniki.

Zdr. drž. ne pripravlja nič.

Združene Države ne bodo zahtevali nikogar vendar pa se mora Amerika pridružiti onim narodom, ki zahtevajo, da se jim izroči kajzer. To je predsednik Wilson objabil Lloyd Georgeu in Clemenceau.

Po določbah morajo države izročiti listino z imeni nemški vlad in komenega meseca, potem, ko so pogodbe potrjene.

Iz delavskega sveta.

Delavska konferenca.

Washington D. C. — Delegat je so si v dveh sejah določili načrt poslovanja, po katerem bodo delovali in zborovali. Skušali so pred vsem doseči, da se bodo omajili dolgi govor in dolga debata, ki bi lahko otežkočile delovanje konference.

Cela konferenca sestoji iz treh skupin, delavstvo, kapital in občinstvo oziroma srednji stan. Vsak predlog, ki bodo stavljeni in ga bode zbornica dovolila, da se predloži, bodo še takoj naprej pred poseben podobor predstavnikov, od katerih jih vsaka skupina izvoli pet. Ta pet najstoricira potem vsak predlog natančno prouči in ga vroči zbornici s svojimi opazkami in ga ali priporoči ali zavrne. Ko pride nazaj pred zbornico se še le o njem debatira.

Vsaka teh treh skupin glasuje kot skupina, in vsak posameznik. Noben predlog se ne smatra sprejetim, dokler ni z njim cela zborovna skupina zadovoljna.

V slučaju, da tri skupine ne soglašajo s predlogom ima vsaka skupina ali vsaka drugačna manjšina podati svoje misli glede predloga.

Mnenje take manjšine se mora sprejeti v zapisnik.

Na ta način se bode dosegla pravico na vse strani.

Celi dan je vzel, da se je urenil na poslovnik.

Socialist Spargs je bil odločno proti grupiranju zborovanja in proti temu poslovniku. Toda ni našel v zbornici odmeva.

Konferenca je dalje sklenila, da bode imela dve seji vsaki dan izvezni nedeljo.

Tajnik notranjih zadev Lane je bil izvoljen stalnim predsednikom tega zborovanja. V svojem nagonu je reklo tajniku Lane, da je namen konference, da najde sredstva, s katerimi se bode dalo preprečiti, da nevednost in posurovelost ne bodo zmagale v našem javnem življenju pri nobeni stvari, ne politični, ne gospodarski in ne socialni.

"Nekateri govore o revolucioni v naši deželi. Toda pozabljajo, da mi smo že imeli revolucion in da je pri pravi demokraciji revolucion nemogoča in tudi nepotrebna." Nekateri pa ustavijo, ki je postavila soverenitev in ljudstvo in ljudstvo odločuje samo za se o svojih zadevah."

Glavni namen.

"Kaj je praktični namen te konference? Ali, gospodje, veste, kak način, kako bi se delo in kapital združila v prijateljsko sodelovanje, da bi sodelovala skupno v skupino zadovoljnost?" Ali je kaka iznajdba v Združenih državah, ki bi dala dogovor na to vprašanje?

Sinoči se je sklenila resnica, ki pozivajo vsako posamezno skupino v vsakega posameznega člena, naj se čuti kot skupina ali kot zastopnik skupine državljanov, temveč, da vsak izmed njih predstavlja celo državljanstvo, brez razlike stanu.

I. W. W. morali poljubiti Amerikansko zastavo.

Winton, W. Va. — 118 pristavev I. W. W. so morali na javnem trgu poljubiti Ameriško zastavo in potem so bili spodeni iz mesta. Sedem jih je bilo odpeljanih v ječo.

Pred nekaj dnevi je bilo po noci celo mesto nastano s cirkularji, na katerih je bilo napisano v angleščini:

"I. W. W. vas bodo!" Sinoči je meščanstvo zasedilo prostor njihovega zborovanja v nekem skedenju. Naenkrat so obstopili poslopje in vsi so se moralni udati. Veliko "držet" literature so našli tam baje več ton.

Vsem delničarjem in naročnikom "Edinosti."

Naznajmo, da so nastale neprizakovane velike težave v tiskarni lista, ki nas silijo da začasno prenehamo z dnevnikom in ga izdajamo za ta čas samo kot tednik, dokler se nam ne posreči težave premestiti in urediti popolno tiskarno.

Za naš dnevnik smo dobili tako veliko zanimanja po vseh naselbih. Imamo lepo število delničarov, da imamo dobro finančno podlago. Naročnikov se je v tem kratkem času veliko priglasilo. Tako, da gledamo z najboljšimi nadami v prihodnosti. Zato se iskreno zahvaljujemo vsem zato, našem delničarjem v pomoč.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

Naša pisarna ostane nadalje, kadar je bila do sedaj in zato prosimo vse naročnike v prijatelju, naj ostanejo zvesti, naj se poslužujejo še nadalje našega posredovanja pri posiljanju denarja in pri parobrodnih listkih. — Postrezeni bodo vsikdar najboljše.

EDINOST

Neodvisen tednik jugoslovenskih delavcev v Ameriki.

Naročnina za celo leto	\$2.00
Naročnina za pol leta	\$1.00

Cene oglasov na zahtevo.

NASLOV:
EDINOST PUBLISHING CO.

Chicago, Ill.

Telephone Canal 98.

Subscription price per year	\$2.00
Subscription price per half year	\$1.00

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

October 9, 1919. — Number (Štev.) 44. — Volume V. Leto.

Issued every Thursday by Edinost Publishing Co., 1847 W. 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entry as second-class matter applied for at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Jeklarki štrajk.

Eden največjih štrajkov, kar jih pozna zgodovina, imamo prav kar. Vse umije jeklarskih delavcev so sklenile štrajk, da do sežejo zmago svojim zahtevam.

Predsednik jeklarskega trusta, sodnik Garry, se noče z delavev pogačati. Delavci pred vsem zahtevajo priznanje svoje umije. Trust se tega boji.

Štrajk se razvija normalno, in upajmo, da bode ubogo delavstvo prisililo boga taše, da bodo priznali tudi delavstvu pravico do življenja.

Štrajk je skrajno sredstvo v rokah delavstva, da si izbojuje svoje pravice. Vendar pa štrajki sami ne bodo zboljšali razmer delavstvu, ne bodo priborili zmage. Pri štrajkih dobe največ dobička ravno kapitalisti. Kolik štrajkov so že lastniki tovarn in rudnikov sami naredili. Če dobi delavec za 20% povisjanje plače, povisite tovarnar za 40% ceno svojim izdelkom. Tako na primer ni hotelo mesto dovoliti počestnim železnicam povisjanje vognine, najele so kompanije štrajk in dosegle so, kar so želele.

Tako gredo res plače delavcev vedno višje, toda še hitreje in še višje gre pa tudi kruh.

Zato se je pokazalo, da sami štrajki nikdar zmage delavstvu ne bodo pridobili. Treba bode drugačnih sredstev, ako hočemo priti do svoje zmage.

Kar bode delavstvo prevedlo do zmage bode samo močna delavska organizacija in politična izobraba, da se bomo delavci zavedli važnosti volivne pravice.

Pomislimo, da bi bilo vse delavstvo organizirano in bi bili vsi državljeni z volivno pravico, kako lahko bi nam bilo prisiliti vlado, Kongres in senat, da bi sklenili postave v varstvu delavskih korist in delavskih pravic. Da tam, v Washingtonu bi se morala izbojevati vsaka naša zmaga, potem bi bila res zmaga. Tako pa kak slapeček opazi našo nezadovoljnost in naše krvice in takoj izračuna koliko bi nujno to lahko prineslo in začenimo štrajk. Pa kolik začnem! Izračunali so, da je komaj 41 štrajkov vspešnih. V Washingtonu, ko bi imeli delavsko vlado, bi se pa postavnim potem določilo plače delavcem, pa tudi cene izdelkom in živilom.

Da je to res, delavci lahko pogosto sami vidimo na lastne oči, v naših tovarnah. Tam vidimo da lastniki tovarn in amerikane popolnoma drugače postopajo, kateri pa s "foreignerji". Dajo jim večje plače in lažje delo. Navadno so vsi formani. Zakaj to? Zato ker se jih tovarnarji boje, ker vedo, da se bodo lahko nad njimi zameščevali z glasovnico ob času volitev.

Foreignerja se ne boje. Zakaj ne? Zato ker nimamo volivne pravice. Kaj jim pa more? Vzemimo mala mesta, kjer so rudniki. Tam je cela občina v rokah tovarne. Žemljotriti niti ne prodajo ne. Cela občina je pa delavska. Vzemimo, da je tam kakih pet tisoč ruderjev. Vzemimo, da smo vsi državljanji. pridejo volitve, kaj morejo tovarnarji! Tako bi delavstvo prišlo do svojih pravie prav lahko.

Zato pa mesto štrajkov, začnimo najprej vsi delo delavtva na to, da se bomo delavci naprej vsi organizirali v močne nepolitične in ne štrajkarske organizacije, v strokovno društva, v prave same delavske unije, objednjem pa, da se delavci začnemo politično izobraževati, da bomo vsi dobili državni papir in z njim volivno pravico. Vzemimo, da bi se nas tako organiziralo kakih 4 ali 5 milijonov. To bi bila moč in mi bi prav nič ne potrebovali na štrajkov, ne boljševizmu, ne socialistizmu, samo malo pameti in odločnosti in samostojnega mišljenja.

Zato se tudi nam slovenškim delavcem ne more ničesar bolj priporočati, kakov to postanite državljanji! Vsí v unije!

Za sedaj pa velja to le! Če pa je enkrat delavstvo sklenilo štrajk, je pa sveta dolžnost vsakega zavednega delavca, da se pridruži svojim sotropinom in jim pomaga v sedanjih razmerah do zmage.

Slovenski delavci, ne skebajte!

DOPISI.

Zveza J. Ž. in D. v Chicago, boste obdržavala zadnji dan svojih bazar v korist starokrakjskih srot v nedeljo dne 12. oktobra l. l. v Hoerberjevi dvorani. Ta dan boste s polno paro delovala slavnata Kleopatra, katera boste postregla cenj. občinstvu s sredoj.

Vas kar najljudnejše vabi

ODBOR.

Cleveland, Ohio. — Cenjeni gospod urednički. Prejela sem novi dnevnik Edinost. Prav vesela sem bila ko sem ga prečitala. Tu vam pošljam naročnino za eno leto.

Vse naročnike lepo pozdravljam in želim vam mnogo uspeha pri tako potrebnem delu.

Z Bogom! Vaša naročnica

Katarina Kuhel.

Springfield, Ill. — Zadnji teden se je v premogokopu ponesečil Štajerski rojak Frank Ušman. Bil je "shot firer". Strel ga je zadel ter mu zlomil hrbet. Zapušča ženo, jednega otroka, štiri brate in starše. Pokopan je bil s cerkvenimi obredi iz domače cerkve Sv. Barbare.

Minole dni je izvihnil samomor Kranjski rojak Jožef Kravanja, ki sem vedno pripravljen podpi-

Tu v Ely sedaj ne obratuje nobeden rudnik vse počiva vsled stavke.

Pozdravljam vse katoliške rojake širok Amerike.

Jos. J. Peshel.

Lorain, Ohio.

Krščeni so bili v zadnjem času: Ciril Zgorni, botri Frank Zgorni in Vida Kumše; Frances Jere, botri Joseph Strnad in Frances Strnad, Katie Mlaček, botri Martin in Magda Vukin; Katie Šepšarič, botri Frank in Josephine Frankovič; Katie Katkič, botri Mike in Katie Požega; Ludvik Frankovič, botri John in Dragica Pribanič; Katie Halar, botri Vid in Dora Barilarič; Angela Lukšič, botri George in Terezija Vlajnič; Adela, Ivana Debeve, botri Nick Stefančič; Agnes Tomšič; George Čorak, botri Mato in Ana Culjat; Klara Balog, botri Ivan in Antonia Novak; Katie Matešič, botri Nick in Berta Gračan; Jelena Kovačevič, botri Nick in Berta Gračan; Jelena Kovačevič, botri Nick in Alojzija Zgurič; Edward B. Žehel, botri Joseph in Ivana Sveti, Theodora Matačovič, botri Joseph in Rose Glivar; John Hribar, botri Blaž in Ana Boldin.

Poročila sta se na Mihaelovo v cerkvi sv. Cirila in Metoda vrlj mladenič Frank Ivančič, iz Rakova doma in pa izvrstna mladenka Lorainčanka Agnes Tomšič. Poročila je bila prav slovenska v cerkvi in gostovanje pri nevestini stariših, ki vživajo splošno spoštovanje v naši župniji, je bilo dočače in iskreno. Mlademu paru želimo veliko sreče in blagoslova —

Umrl so: Ana Matačovič, star 28 let; Miha Morog, star 7 mes. in John Mihailič, star 3 leta.

Štrajki delavcev v železnih tovarnah še ni, ker večina delavcev še ni v uniji. Toda pridom se vrši se je se v shodi delavcev, da se organizirajo.

Poročevalec.

IZ URADA ZVEZE JUG. ŽENA IN DEKLET, CHICAGO, ILL.

Kakor na drugem mestu tega lista označeno, se je že pričelo v Clevelandu, Ohio, s pripravami za drugo pošiljatev zabojev v staro domovino.

Pretečeni četrtek dne 2. oktobra, se je na seji izvolil poseben odbor iz članov v glavnih občinah zvez, t. j. Z. J. Ž. in D. in S. N. Z. ki bude zastopal in dajal vsa poslana in izvolila glede pošiljanje na Chicago in okolie. V ta obdor so izvoljeni slednji: Zastopnik: John Gottlieb, 1821 W. 22nd St. blagajnik: Frank Grill, nadzornik: John Herzen, Andrej Glavač, Kati Triller in Helena Kušar.

Dalje se je na tej seji sklenilo, da se bo za to pošiljatev nabiralo tudi območna oblike in obuvale za moške, ženske in otroke. Maršikateri rojak ima v svoji shrambi kaj oblike ali obuvale, katero mogoče ne bi pogledal, pa bi pri tem storil veliko veselje in dobroto ožim rojakom v staro domovino, da si vsa začnejo pokrijete z oblikami in obuvili. Od nikoder drug ne pričakujejo pomoči, kakov od nas iz Amerike. Zatorej je naša sveta dolžnost, da jim vsaj nekoliko olajšamo to gorenje: vsaj naj dauerje po svoji zmožnosti v ta namen. Koliko sirot je v starem kraju, ki nimajo nobenega svojega v Ameriki, da bi jim pomagal; posmislite, kako bodo srečni in hvaležni nam za vsako malenkost. Sprejemala se bo vsa vrhnja oblike, spodnje perilo in obuvilo. Prosimo pa, da naj vsak po svoji moči stvar nekoliko zasiječe že je raztrgana in opere. Vse te stvari sprejema hvaležno Mrs. Helena Kušar, 2058 W. 23rd St., ali pa pokličete na telefon "Canal 5601" in pride sama na dom iskat.

Kakor privikrat, tako bodo naša Zveza tudi sedaj poslala nekaj zabojev, in to pot posljemo naravnost na razne občine, kjer je potreba največja. Posebno opozarjam na rojake po slovenskih naseljih, kateri so skupno z evo občinama, da naj se zaupno na nas obrnejo in pošljeno s pripomočki: za to ali ono občino naj se pošlje.

Rojakom po širni Ameriki nazznamo, da će ni mogoče zabeležiti silno veliko in zaslužek zelo dober, od osem do dvanajst dolarjev na dan. Slovenci, ki prebivajo zunaj Springfielda, priseljite se k nam. Obiščite našo slovensko šolo.

Prostor okoli cerkvenih poslopjiz lepimi nasadi dreveja in grmiča in z okusnimi evetličnimi gredicami še sedaj pozno v jeseni vzbuja občudovanje naših mesecov. Kjer je bilo poprej vse počojeno, se sedaj razprostirajo zeleni zmajaj kratko pristrjajo zeleni "lawns" kakor bogate preproge okoli cerkve in župnišča. Naši Slovenci so ponosni na krasno lego cerkvenega posestva.

Upanje v bodočnost nam daje slovenska osemrazrednica. Število učencev raste vsako leto.

Dela je v naših premogokopih sedaj silno veliko in zaslužek zelo dober, od osem do dvanajst dolarjev na dan. Slovenci, ki prebivajo zunaj Springfielda, priseljite se k nam. Obiščite našo slovensko šolo.

Poročevalec.

Ely, Minn. — Cenjeni gospod urednički, ravno danes sem prejel napisni dnevnik. Prav vesela sem bila ko sem ga prečitala. Tu vam pošljam naročnino za eno leto.

Vse naročnike lepo pozdravljam in želim vam mnogo uspeha pri tako potrebnem delu.

Z Bogom! Vaša naročnica

Katarina Kuhel.

Springfield, Ill. — Zadnji teden se je v premogokopu ponesečil Štajerski rojak Frank Ušman. Bil je "shot firer". Strel ga je zadel ter mu zlomil hrbet. Zapušča ženo, jednega otroka, štiri brate in starše. Pokopan je bil s cerkvenimi obredi iz domače cerkve Sv. Barbare.

Minole dni je izvihnil samomor Kranjski rojak Jožef Kravanja, ki sem vedno pripravljen podpi-

ja odpisati in stvari nakupiti, naj se vsak na nas obrne in mi bomo vse to preskrbeli, da se odpošte vse kakor bi kdo želel; za vse to bo skrbel odbor, in tudi vse blago dobimo cenejše, ker ga kupimo v veliki množini.

Vendar pa prosimo vse rojake in rojakinje, da kdor ne more poslati oblike ali obuvale, bomo vse sprejemali tudi vsak dar v denarju. Ker stane odpošiljatev mnogo denarja, in dosedaj imamo v blagajni le nekaj nad 400 dolarjev, zato prosimo, da naj vsakdo po svoji moči daruje kar more. Vsi rezumi bodo po listih objavljeni.

Rojaki, ta pošiljatev bode zadnjaja; pozneje se ne bodo več tako skupno pošiljalo; zatorej vsak, kdor namerava poslati zabolj, naj nikar več ne pomislja, temveč naj gre hitro na delo! Kdor hitro da, davorat da.

Z narodnim pozdravom Helena Kušar,

preds. Z. J. Ž. in D.,
2058 W. 23rd St.,
Chicago, Ill.

Naše oko.

Zakaj človek v temi le počasi razloči obrise stvari okrog njega, med tem ko mačka in nekateri druge živali, v tem tako dobro vidi, kakor na svetlem in zakaj sova na svetlobi sploh ničesar ne vidi?

Ako je "narava" vstvarila svet, t. j. ako se je naše samo naredilo, in ako je človek samo popolnejša živil, zakaj nima očesa, kakor ga ima mačka ali kakor sova?

Da, tudi očko človeško jasno spriječe resničnost bivanja modrega Stvarnika, ki je po svoji nekonečni modrosti vstvaril vid.

Delejanje človeškega ali živalskoga očesa se da prav deloma jasno razložiti, deloma pa ostane globoka skrivnost. Vsa znanstvena veda človeškega vida razlagata le očko, ta štrajček vida, vida same.

Kajzer se seli.

Kajzer se bode decembra mesečne presejili iz Amerike v Doorn.

Gen. Von der Goltz se pridružil boljševikom.

Copenhagen, 7. okt. — General von der Goltz, poveljnički baltiški brodovja se je s celim svojim štabom pridružil Ruski boljševikom, tako se glasi poročilo iz Peštrigrada v Berlin.

Pariz, 7. okt. — Nemški odgovor zaveznikom, radi baltiške armade pod voveljstvom generala von der Goltz je bil nezadovoljiv.

Vsled tega je dobil maršal Foch navodilo, da sestavi in odpojište novo noto Nemčiji.

Posluje pod državnim nadzorstvom.

Denar v staro domovino.

V staro kraj se more potovati... Potni listi se zopet lahko dobre.

Vsak teden

Hrana in blago v staro domovino, pošljatev je garantirana.
(Nadaljevanje s prve strani).

Novice iz Jugoslavie

Boljevička zarota.

Predno odpošljete zabojo po ekspresu v New York, morate naznamati na Frank Hudovernik, 1052 E. 62nd St. Cleveland, O. ki vam ne mudoma odpošlje potrebnih žetiskan naslov, kam se pošlje zabojo v New York. Ta naslov pribije te s štirimi žebli na pokrov zaboja nad naslovom za stari kraj. Ko imate naslov za New York pribit na zabojo, ga odpošljite. Duplikat ohranite vi, triplikat pa morate poslati na sledeni naslov: Frank Hudovernik, 1052 E. 62nd St., Cleveland, O. Objednem s triplikatom posljete za vsaki funt pošljatve po 16 centov. Recimo, da tehtna pošljatev z zabojem vred 172 funtov, morate poslati 172 krat po 16 centov, to je \$27.52.

Pomnite, da ekspres do New Yorka morate plačati sami, zaradičete imate cent eeneje pri funtu kot pošljaleci zaboljev v Clevelandu. Kdor pa slučajno pošlje zabojo v Cleveland, mora depositati 17 centov od funta, ker sicer se ne bo upoštevalo, kajti iz z Clevelandanda je treba plačati vožnjo do New Yorka.

Vaš zabojo mora biti v New Yorku v skladislu najkasneje do 15. novembra, letos. Če pride zabojo le en dan kasneje, nihče ne garantiira, da gre naprej. Zatoraj je dobro, da na eksprese postoji pojazveste, če vam garantirajo, da bo zabojo do 15. novembra v New Yorku. Pošljite toraj od vasega doma najkasneje okoli 5. ali 6. novembra da ne bo zamudje. Pomnite, nihče ne pošljajte zaboljevo po "frotnu" ampak po ekspresu, ki vam garantiira, da dospe ob pravem času v New York.

Za vse one kraje, vasi, mesta in trge, katere imajo Italijani zasedene, se ne sprejmejo pošljatve, zatoraj jih ne pošljajte, ker boste samo ob denar.

Jugoslovanska vlada je prijazno objubila, da bo pripravila vse blago brez doline v Jugoslavijo in da objednati plača vožnjo po jugoslovenskih železnicah. — Vse blago bo malozeno na pamlik, last Phelps Bros. & Co. pod vodstvom United States Shipping Board, ki sprejme pošljatev pod svoje pokroviteljstvo in jo odprelje absolutno varno v Triest, naslovljeno na American Relief Administration, odkoder se zabolji dopošljo, kamor so nasloveni. Parnik in pošljatve bodo spremeljali naš rojaki, američki državljanji, ki bode imeli posebno dovoljenje in varno spremstvo od ameriške vlade. Vse blago je zavarovan proti izgubi, ognju, tativni, nesreči na morju.

Društva.

C. O. F.
RED. KAT. BORSTNARJEV.

Slovenski oddelek Dvor Baraga sprejema praktične katoličane od 16. do 50. leta. Kandidatje se lahko vpisajo pri vsakem članu in pri seji, ki se vrši vsako prvo sredo zvečer in tretjo nedeljo ob 13:30 uri v stari šoli sv. Vida. Seje vsaki prvi četrtek v mesecu.

Podrobnosti daje drage volje odbor in vsak član društva.
Nadborština Fr. Perme, 1333 Norwood Rd., pod borština Anton Slabšček, 828 E. 72nd St., tajnik in zapisnik Kakelj, 5430 Standard St., Finančni tajnik Lovrenc Zupančić, 1372 E. 47th St., blagajnik Jernej Knaus, 6129 St. Clair Ave. — Trustisti: Joe Bugovec, Anton Skulj in John Skulj.

Društvo Sv. Cirila in Metoda, št. 18 SDZ, Pittsburgh, Pa.

V društvo se sprejemajo člani od 16. do 50. leta. Posmrtnina se plača \$150.00, \$300.00, \$500.00 in \$1000.00, za kolikor se hoče zavarovati. — Rojaki! Ne odlašajte v takoj pristopite k našemu društvu. — Za pojaznata vprašajte naše uradnike: Predsednik: Jos. Zakrajski, 6215 St. Clair Ave.; podpredsednik: Josip Salamon, tajnik: John Vidervol, 4163 E. 61. St.; blagajnik: Anton Bača, 1016 E. 61st St. Vprašajte lahko tudi nadzornike: Alojz Tomse, Mike Mulce, Viktor Kompare. — Redar: John Peterlin, zastavnošča: Alojz Somak, društveni zdravnik; Dr. J. M. Solskar. Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri v solski dvorani.

da ima mariborsko okrajno finančno ravnateljstvo samo v območju župnine Sobote namestiti svoje davčne urade, dočim pripade župnija Dolnja Lendava v tem oziru Hrvatski s centralno upravo v Varaždinu. Po njunem izjavi je dala hrvatska vlada meje po ozemlju Dolnje Lendave že zaseti po hrvatski finančni strazi, ki je ustanovila 6 postaj, med temi v Belatinach in v Lendavi. Pod mariborskimi finančno okrožje je za župnijo Soboto določen komisariat finančne straže v Domaföldu tik severne meje.

p Komunisti v Sarajevu so imeli preteklo nedeljo shod, ki so na njem zahtevali takošnjo razpustitev narodnega predstavništva in volitve v konstituanto. Shod je potekel povsem mirno.

p Henč poverjenik pri hrvatski vladi, Ldu Zagreb, 21. aug. Osječka "Slavonische Presse" poroča, da bo vodja oseških socijalistov Slavko Henč imenovan za poverjenika za socialno skrb pri hrvatski deželni vladi.

p Radovič dementira, Ldu Belgrad, 20. aug. Bivši črnogorski ministrski predsednik Radovič dementira se nas, pošljite nam oblike, da mu je srbski poslanec svoj čas obljubil stalno apanžao.

Dnevne vesti.

Regent Aleksander je odpotoval v zapadno Srbijsko, da poseti bojišča izza leta 1914.

Direktori voz Pariz-Belgrad, bo imeli pariški eksprezni vlak od 1. septembra dalje.

Invalidni domovi. Minister za socialno politiko je v Vojsvodini dodelil več veleposestev, ki se bodo uredila kot invalidni domovi z obutnimi solami za invalide.

Paroplyabja po Donavu je otvorenja do Regensburga.

Naša podonavsko brodovje, ki obstaja iz monitorjev "Vardar", "Soča", "Drava" in "Sava" leži sedaj pred Zemunom. Brodovju povezuje korvetni kapetan Jelac, kontreadmiral Prici pa je vojno ministerstvo poveril povestvo nad vso rečno plovbo.

Neyaren zločinec učel. 19. t. m. je utekel v Osljaku nevarjem zločinec Ivan Šprem, ki je svojedobno s tremi pomočniki izvršil robarstvo. On je že od prej sloben dolgoravnitev in je bil sedaj tudi v preskiči radi latvne sledkonja na osješkem kolodvoru.

Ljubljanske vesti.

Odpomoč stanovanjski bedi. Prihodnji teden začnejo graditi ob Ljubljani za deželno bolnico

6 novih betonskih takozvanih brzo gradbenih hiš različnih vrst. V jeseni pa začnejo graditi celo kolonipo, ki bo obstajala iz 200 betonskih hiš. Da se odporomore na ta način stanovanjski bedi, je večina zasluga podpredsednika dež. vlad. Odbor za čiščenje.

Povratek srbskih dijakov iz Francije.

Dne 20. t. m. je došel v Ljubljano na tretji transport srbskih emigrantov, ki se vračajo v domovino. Na glavnem kolodvoru jih je pričakovalo mnogočudo občinstvo, v imenu ljubljanske občine jih je pozdravil dr. Zarnik, v imenu pokrajinske vlade pa dr. Verstovšek. Za prisrečen sprejem se je zahvalil gosp. Mirko Popović iz župnega oddelka, ki spremlja transport v domovino. Srbski gostje so zapeli na to župnijo, ki jih je občinstvo poslušalo z odkritimi glavami. Postreglo se je gostom s pivom, nakar so se s glavnim ogledili mesto. S transportom se je vozilo tudi 85 srbskih sirot, katere je vrli restavratr gosp. Horak brezplačno poslovil na kosolet kot je z svojo posrtvovalnostjo prisložil že prejšnjim transportom na pomoč. Ob 15 uri so se dragi gostje odpeljali naprej proti Zagrebu. Naše občinstvo, ki ga je bilo še vedno mnogo na kolodvoru, se je navdušene poslovilo od njih in mnogi izmed Srbov mi je zagotavljalo, da čuti, da je že v svoji domovini.

Umrl je g. Andrej Frandolic, mesar in posestnik v Gorici.

Iz Ljutomerja. Različni domaci in tuji elementi nas silijo, da posvetimo zbenigljivo lučjo tudi v našem trgu. Tu živijo različni veleposestniki in dr., ki so se oficijalno izjavili v posebni deklaraciji za pripadnike Nem. Austrije — ki se pa sedaj nistašijo po menju gotovih dvomljivih narodnjakov assimilirati z Jugoslovani. Eden izmed teh je veletržec z vinom — milijonar I. S., ki ob vsaki priliki izizza s svojo nemško nadutostjo. Imenovani se niti ni mogel premagati, da ne bi pri procesiji sv. Rensulega staval z venceni plavje. — Poslovujamo Dež. vladu za Slovenijo, da takoj podvzame potrebne korake, da se posvetuje tega velenjemu, da stavi pod "krevet" nemškiu sajmu pa olajša pot roči začeljeno domovino. — Je še mnogo takih, ki se štejejo ob vsaki priliki med najboljse Jugoslovane, ce nihajete. Bil je nekaj opazil, vse

pa stopiš v njih privatna stanovanja, pa najdeš še yse polno slik in kipov, ki predstavljajo Franjo Jožef, Karla in Viljema. Razkrinjanje te vrste Habsburščanov bo sledilo v bližini bodočnosti. Odbor za čiščenje.

Bistrica v Rožu.

Dobili smo tako željno pričakovanje slovensko učiteljstvo. V petek 15. t. m. povabil je šolski vodja starše otrok na rodopinski sestanek. Pa glej ga spaka! Ze pred napovedanim časom so prišli v šolo tovarniški vodja Johansen s svojimi somisljeniki ter pričetli upiti nad nadzoreljem in se surovno obnasili. Zahlevali so, da se mora še naprej vrskiti nemški pouk. Nekateri so bili z gorečimi smodkami v ustih demonstrativno potrki in so iz šolske sobe v kateri bi se moral vršiti robinški sestanek, skakali skozi okno. Med razgrajajo so bili tudi taki, ki sploh nimač želobveznih otrok in ki ne spadajo pod Jugoslavijo. Johansen na primer je Prus. Starši slovenskih otrok so preti tako surovemu nastopu od strani Nemcev in nemčurev izjavili, da se pod takimi razmerami ne morejo udeležiti se stanku. Zahlevali so slovenski pouk in odšli. Vso zadevo ima sedaj okrajno glavarstvo v Borovljah in rokah in upamo, da bodo rogovileži prejeli svoje zasluzeno plácilo. Zahlevamo, da tukaj vladajo energetično napravi red, ker takljudje ne zaslужijo da bi se jih prijemanje z rokavicanami. Naj se vendar že enkrat taki elementi, kateri ne spadajo k nam, poslajo v Nemško Austrijo.

Pain-Expeller. Nesreča se prigoji bodite pripravljenci. Padite na znak SIDRO. Po vseh lekarnah pa \$3.00 in obči ali posljite na

F. AD. RICHTER & CO.
326-330 Broadway, New York.

Severova zdravila, zdravje v družinah.
Nered ledic
se ne sme nikdar preznati, kajti tako zanemarjenost lahko konča s tem, da dobroj zdravljajoči boljezni in sitnost, ki se zato težko zdravijo. Vseledi težko obvladuje. Bodite si gurnuti, da jih popravite takoj v začetku nareda. Vzemite

Severa's
Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za obisti in jetra) za zdravljanje takih boljezni in ledic ali mehurja, zastavljajo vse ali goste urine, trpljenje pri urinaciji ali v slučaju klesanja ledic, oteklih nog in bolečin v krku, ki izhajajo iz bolnih ledic. Na preči v vseh lekarnah. Cena 75c in za davko, ali \$1.25 in za davko.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NAPRODAJ

več dobrih poslopij ali jih pa zamenjam. Ako imate stare hišo ali farmo in hočete imeti kaj boljšega, tedaj se oglasite pri meni. Jaz jo bom, ali kupil, ali prodal, ali zamenjal.

W. DZIEDZIC

Posestva, posojila in zavarovalnice.

2116 W. 22nd St., Chicago, Ill.

2051 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Cedno popravim stare čevlje

FRANK JELINEK,

TRGOVINA Z MODNIMI ČEVLJI.

1755 West 21st Street

Chicago, Ill.

bližu Wood Street-a.

Pohištvo, peči in hladilnice Ice - Boxes

Vedno najbolje in najcenejše pri

THE STAR FURNITURE CO.

5824 ST. CLAIR AVE.

GOTOVINA ALI KREDIT. VZAMEMO LIBERTY
BONDE KOT GOTOV DENAR.

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUSTVO

"LIRA"

Slov. Kat. pevsko društvo Lira, Cleveland, Ohio. Preds. John Zulich, 1261 Norwood Rd. Podpreds. in povodovida Math. Holmar, 1109 Norwood Rd.; tajnik, John Stle, 674 Edna Ave.; Blagajnik Frank Matjašič, 6515 Edna Ave.; Kolektorja: Anton Hlašec str. in Mary Petrovič. Pevske vaje so vsaki torek četrtrek in sobota zvečer ob 7 uri v stari šoli sv. Vida. Seje vsaki prvi četrtek v mesecu.

DR. LOŠKA DOLINA boruje vsako 4. nedeljo v mesecu ob 11. uri popoldan v John Grdinovi domi. Uradniki so: Predsednik Jernej, Kraščev, 5609 St. Clair ave, podpredsednik Matija Truden, 1152 E. 61. St. I. tajnik Louis Prijetal, 6206 E. 60. St.; blagajnik Anton Mihelčič, Schade Ave, II. tajnik Fr. Mulec, 1180 E. 61. St. Mesečna je \$1.00. Bolnišča podpora znaša na teden \$7.00. Rojaki se vabijo, da vstopijo v naše društvo. Posebno se vabijo Ložani k splošnemu pristopu.

DRUSTVO SV. VIDA STEV. 25 K. S. K. J. ima redno mesečno sejo prvo nedeljo v mesecu v KNAUSOVU DVORANI. — Predsednik: A. Grdina, 6127 St. Clair Ave., tajnik Joseph Russ, 6619 Bonita Ave., zastopnik: Jernej Knaus, 6129 St. Clair Ave., N. E., društveni zdravnik Dr. J. M. Seliškar, 6129 St. Clair Ave., N. E.

Clanji se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta. — Posmrtnina je \$250.00, \$500.00, \$1000.00 in bolnišča podpora je \$8.00 na teden. Vpišite tudi svoje otroke v otroški oddelki. Novo vpisani član mora prinesi zdravniško spričevalo I. tajnik 14 dni pred sejo, nakar se isto pošte vrhovnemu zdravniku, in ako ga odobri, glasuje društvo pri prihodu sejti o prejetju.

POSESTVO NAPRODAJ!

Proda se na 22nd Place med Robey in Hoyne Aves.

poceni — iz opeke zidana hiša, tri nadstropna, s 6timi oddelki za najemnike. Najemnina nese mesečno \$56.00.

Cena \$5600.00.

EMIL A. BASENER

2116 West 22nd Street, Chicago, Ill.

KRIŽARJI

ZGODOVINSKI ROMAN V ŠTIRIH DELIH

• Spisal: H. SIENKIEWICH • Poslovenil: PODRAVSKI

(Dalje.)

"To ni vitez, saj gre peš," reče Jagjenka, upiraje v daljavo svoj pogled. "Razločno vidim, da nima orožja, marveč le palico drži v levi roki."

"In maha s palico pred seboj, kakor bi bila noč," doda Matija.

"Giblje se le komaj nekakliko. Morda je slep ali kaj?"

Pognali so konje in dospeli čez nekakliko časa k staremu, ki je stopal polagonom z grličem ter iskal pred seboj s palico pot.

Bil je to človek visoke rasti, dasi od bizu ni bil več videti orjak. Spoznali so tudi, da je popolnoma slep. Namesto očij je imel dve rdeči jamice. Tudi desne roke ni imel, namesto katere mu je visel, ob njej vozel iz prasnega platna. Beli lasje sa se mu vsipavali na ramena, brke so mu segale do pasu.

"Siromok nima ni psa, niti dečka, marveč si sam s palico i še pot," sprevogori Jagjenka. "Za Boga, tega reževe ne moremo pustiti takoj brez pomoci. Ne vem, ali bo razumel, a vsekako ga nagovorim v našem jeziku."

Po teh besedah skoči urenko s konja, stopi tesno pred starem ter jiče denarja v usnjati mošnji, ki jej visela ob pasu.

Starec, ki je zasišal pred seboj konjski topot in človeško govorico, stegne pred se palico ter dvigne glavo kvišku, kakor navadno delajo slepi.

"Hvaljen bodi Jezus Kristus!" ga pozdravi deklica. "Ali me razumete, starec?"

Ko je slišal starec njen mlad in nežen glas, se strese, po licu mu spreleti nekak žudni blisk; bil je očividno zelo ganjen. Tako je stal, ves se tresič, nekaj časa, na to pa vrže palico od sebe ter se zgrudi pred njo na kolena, moleč kvišku svoje roke.

"Vstanite! Rada vam hočem pomagati brez prošnje. Kaj vam je?" ga vpraša čudeča se Jagjenka.

Toda on je ne odgovoril ničesar, samo dve solzi se mu strkljata po licu in iz ust se mu izvije nerazumljivo tarnatione:

"Aa! A!"

"Za usmiljenje božje, ali ste mutast ali kaj?"

"Aa! A! A..."

Na to dvigne starec svojo desno roko kvišku, napravi v zraku znamenje kriza, potem pa potegne z levico preko ust.

Jagjenka ni razumela ničesar, zato je pogledala Matijca, ki je dejal:

"On ti kaže, da so mu izpulili jezik."

"Ali so vam izpulili jezik?" ga vpraša deklica.

"Aa! A! A! A!" ponovi večkrat zaporedoma starec, kimáje pri tem z glavo.

Potem pokaže s prsti oči in dvignivši kvišku desnico brez pesti, pokaže z levico, da so mu jo odsekali.

Sedaj sta ga razumela oba.

"Kdo je vam to storil?" ga vpraša Jagjenka.

Starec napravi še nekolikokrat znamenje kriza v zraku.

"Križarji!" zakliče Matija.

Starec pritrdi ter pobesi glavo na prsi. Nastane kratko molčanje. Matija in Jagjenka sta se vznenirjeno pogledala, ker sta imela pred seboj jasen dokaz, da Križarji ne poznajo ni usmiljenje niti mere v svoji kazni.

"To je strašno!" reče končno Matija. "Kaznovali so ga grozno, in Bog sam vé, ali je bila kazen pravična. Toda tega od njega ne poizvemo. Samo ko bi vedeli, kam ga naj odpeljemo; očividno je to človek iz te okolice. On razume naš jezik in prostaki takuj govoré tako, kakor tam v Mazoviji."

"Ali nas razumete, kaj govorimo?" ga vpraša Jagjenka.

Starec pokima z glavo.

"Ali ste izmed takujšnjih ljudij?"

Starec odkima z glavo.

"Nemara iz Mazovije?"

"Iz pokrajine kneza Januša?"

Starec zopet pokima.

"A kaj ste delali pri Križarjih?"

Starec mi mogel odgovoriti, toda na licu se mu pojavi izraz take neizmerne bolečine, da se je mehko Jagjenkino srce kar pretreslo od sočutja Matija, dasi je bil bolj trdega kova, pa reče:

"Gotovo so mu napravili kvirico ti psi, mogoče da še po nedolžinem."

Jagjenka pa stisne reževo v roke nekakliko drobiž.

"Čuje me!" reče mu, "mi vas ne zapustimo. Pojdite z nami v Mazovijo in v vsaki vasi vas hočemo vprašati, ali ste tam doma. Morda takoj najdemo vaš dom. Samo vstanite, ker mi nismo nikaki svetniki."

Vendar starec ni vstal, marveč se je še bolj sklonil, objel njene noge, kakor bi se izročal njenemu varstvu, in pri tem se mu je neko začudenje, neko rozaočaranje pojavilo na licu. Po glasu je bil namreč sodil, do stoji pred njim deklica, med tem pa se je njegova roka dotaknila usnjati škorenj, kakorše so nosili na potovanju vitezi in opode.

Jagjenka pa mu reče:

"Oá, tako učrenemo. Tako nas dojdejo naši vozovi, pa si poči-jete in se okrepečte. Toda v Mazovijo še sedaj ne pojdem, ker moramo še poprej odrinuti v Ščitno."

Po teh besedah skoči starec mahoma na noge. Groza in ospunjenje se mu čitata z obraza. Razprostri je roke, kakor bi jim hotel zagraditi pot, iz ust pa se mu Janež izvijati čudni in prestrašeni glasovi.

"Kaj vam je?" ga vpraša prestrašena Jagjenka.

Toda Čeh, ki in tem lipu s Setjehovno dospe v nekakliko tretnjakov starca pazno ogleduje, se obrne nakrat s pobledelem liecem k Matijemu ter mu reče z nekakin čudnim glasom:

"Vi prihajate iz Ščitna?"

Starec se kakor izmenaden po njegovem glasu pomiri ter pokima z glavo.

"Ali niste iskali ondi svojega deteta?"

Bolestni vdihljaj je bil jedini odgovor na to vprašanje.

Glavač nekakliko pobledi, na to ga še enkrat pogleda s svojimi presunljivimi očmi ter reče počasi in razolčeno:

"Vi ste Jurand iz Spihova?"

"Jurand!" zakliče Matija.

Toda Jurand je javljajno slišal to vprašanje, kajti predno je Glavač izgovoril, je omedel.

Prejito trpljenje, glad in prevelik napor ter sedanje ganutje, so ga potlačili na tla. Bil je to že deseti dan, kar je je tako tayal po svetu, iskaje s palico pred seboj poti, polomljen, lačen in utrujen, sam ne vedé, kam ga nesó noge.

Ker mi mogel nikogar vprašati za pot, je uravnaval svoje korake le po sočinilnih žarkih, po noči pa je spel v jarku ob cesti. Kadar je šel skoči kako vas, ali ako je koga kje srečal, je stegnil roko in prosil milosrščine, toda le poredkom mu je kaka sočutna roka kaj podarila. Povsod so ga smatrali za kakega zločinca, katerega je zadela zasluga in ipravičena kazen. Že eela dva dne je dvomil, ali sploh dospe v Mazovijo — kar je tu nakrat srečal sočutna sreca in prijateljske

glasove svojcev, od katerih jeden ga je spominjal sladkoga glasu jedine hčerke, in ko je bilo končno še izgovorjeno njegovo ime, pa je prekipela mera njegovega trpljenja, sreč se mu je stisnilo v prsh, divje misli so mu zavrtile glavo in padel bi bil v cestni prah, aki bi ga ne bile pridružale krepke Čehove roke.

Matija skoči s konja, na to ga dvigneta oba in odneset na voz ter položita na seno. Tu ga Jagjenka in Setjehovna vzdramita iz omedeljvice, nahranita in napojeti. Jagjenka, vidé, kako je slab, mu je sarašna in kustom kupico z-vinom. In takoj na to se ga je polastil trd sén, iz katerega se je še le tretji dan spredobil.

Matija se je posvetoval s svojimi ljudmi, kaj bi bilo sedaj najbolje storiti.

"S kratkimi besedami vam povem to," spregovori Jagjenka. "Mi sedaj ne smemo iti v Ščitno, marveč moramo iti v Spihov, da ga odložimo na varnem med njegovimi ljudmi, kjer mu ne bo pretila nikaka nezgoda."

"Poglejte no, kako ti svetnješ!" odvrne Matija. "Mi ga sicer moramo poslati v Spihov, nikakor pa ni treba, da bi radi tega šli tja, kaj vsi, ker za to zadoščuje jedan sam voz."

"Jaz ne svetujem," odvrne Jagjenka, "toda mislim si, da bi od njega mogli marsikaj poizvedeti o Zbišku in Danuški."

"A kako se hoče razgovarjati z njim, ko pa nima jezik?"

"A kdo vam je pokazal, ako ne on, da ga nima? Vidite, saj smo tudi brez razgovora izvedeli to, kar je bilo treba, a kaj bo še le potem, ko se privadimo tega njegovega kazanja. Ako ga vprašate na primer, ali se je Zbišek že vrnil iz Marburga v Ščitno, pa nam on pritrdi, ali pa odmaja z glavo. Na ta način moremo poizvedeti tudi druge reči."

"To je res!" zakliče Čeh.

"Ne ugovarjam in ne nasprotujem temu, da bi to ne bilo res, ker sem že tudi jaz sam na to misil, samo da pri meni je prva stvar misel, a potem še le jezik."

(Dalje prihodnji.)

Opomin.

Zdravstveni komisar je izjavil, da bomo imeli to zimo zopet influenčno, ako se ljudstvo popolnoma ne drži odredb. Vsem vanje znano, kako globoko je posegla smrt v človeštvo preteklo leto za čas influenčne. Jed naj bo zmerna in zdrava, rajše hodite peš, kadar bi se vozili v prenapojenih karah, vzmete oziroma pijte Trinerjevo zdravilno grenačino katero bo delovalo na vaša pljuča, da bodo ista delovala zmerno. Ako imate reumatizem, neuralgijo, so bolečine. Za to rabite Trinerjev liniment kateri gotovo ustvari občine. Za prehlad in kašelj rabite Trinerjev Seditaf za kašelj. To dobite v vsaki lekarji. — Joseph Triner Co., 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Copyright 1919, by J. Triner Co.) (Adv.)

National DrugStore

Slovenska Lekarna

vogal St Clair in 61 ceste.

Telefon: Main 1441.

Telefon: Central 8821-W

Mihail S. Čerezin

HRVATSKO-SLOVENSKI ODVETNIK

PISARNA: SOBA ŠT. 414 ENGINEERS BUILDING,
na četrtem nadstropju.

Vogal St. Clair in Ontario ceste, blizu Public Square
CLEVELAND, OHIO.

Dr. J. V. Zupnik

ZOBOZDRAVNIK

127 St. Clai
nad Grdinovo

še mogoče zobozdravniško
delo za zmerne cene.

Kot plačilo se vzame tudi "Liberty
Bonde"

Jutro v hladni
jeseni.

The Illuminating Co.

Illuminating Bldg., Public Square
CLEVELAND,

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem oskrbel svojo trgovino z zimskim obuvalom od najmanjše do največje mere po najnižjih cenah, kakor so cene dandanes. Mi jih prodajamo ceneje, kakor bi jih mogli danes kupiti. Pa zakaj? Zato, ker imamo veliko zalogo obuval. Zdaj pošljemo obuvalo tudi v staro domovino, zato se priporočam rojakom za nakup obuval.

Kdor se želi naročiti na Edinost ali Ave Maria, naj se oglaši pri: Frank Suhadolnik, kjer bo dobro postrežen.

Frank Suhadolnik

6107 St. Clair Ave.,

CLEVELAND.

OHIO.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Kadar rabite novo obleko ali zimsko suknijo, obrnite se zanesljivo na mene ker imam večletno skušnjo v svoji stroki. Popravljam, čistim in barvam tudi možko obleko, srajce, ovratnice in vse, kar spada k moški opravi. Vsako delo je zajamčeno, za obilen obisk se priporoča občinstvu.

John Fabian

1932 W. 22nd St.,

Chicago, Ill.

Kupujte Vojne
Hranilne Znamke!

AVE MARIA

Katoliški list za Slovence v Ameriki.

Izhaja vsako drugo soboto.

Izdajajo ga oo. frančiškani. Zatoraj se prav toplo priporočamo rojakom, da se naročajo na list, brez katerega bi ne smela biti nobena katoliška hiša in družina v Ameriki. Cena listu za 1 leto \$2.00 za pol leta \$1.00, za četrt leta \$0.50. Naroča se pri;

AVE MARIA Publ. Co.

1852 WEST 22nd PL.

CHICAGO, ILL